

MARTÍ ROYO I LA "RODA D'ART"⁽¹⁾

Eliseu-A. Soler i Álvarez

L'estiu de 1986 i coincidint amb la Festa Major de la Canonja, el Centre d'Estudis Canongins "Ponç de Castellví" inaugurà la I Roda d'Art. La Roda d'Art volia ser una iniciativa per donar a conèixer els artistes dels pobles del Camp de Tarragona, dins d'aquest àmbit territorial.

Aquesta idea, pròpia del president d'aquest Centre d'Estudis, senyor Llop i Tous, fou acollida entusiàsticament pels centres d'estudis d'Alcover, Riudoms i Altafulla, com a projecte intercol·lectiu.

Es tractava d'exposar cada any obres d'artistes d'aquells pobles, començant, l'agost, per la Canonja i després seguiria la resta dels pobles esmentats; d'ací el nom de Roda.

Cada any, un d'aquests centres d'estudis organitzaria la Roda i ens mostraria un artista del seu poble. Fou l'any passat quan la Canonja presentà l'obra de la pintora Canyelles, obrint així el cicle; a l'acte inaugural, hi assistí el director general del Patrimoni Artístic de la Generalitat, senyor Esteve Mach. Fins i tot, ajuntaments com els de Tarragona i el Catllar acolliren la idea i participaren també a la Roda.

Un directiu del Centre d'Estudis Canongins "Ponç de Castellví" ens deia que, d'aquesta manera, els pobles dels artistes podrien conèixer l'obra dels seus convilatans, ja que moltes vegades són més coneguts fora que a la seva pròpia comunitat.

Però cal valorar també la iniciativa com a treball inter-centres, com a col·laboració que diversos col·lectius culturals del Camp de Tarragona porten o poden portar a terme. Cadascun d'ells surt de la seva pròpia àrea local per participar en un projecte més ambiciós. Aquests Centres d'Estudis van néixer durant

1. Programa "Quatre mots" d'Eliseu-A. Soler Álvarez, emés el 4 de novembre del 1987 per Cadena Catalana/ràdio Rellotge Tarragona FM91.

la dècada dels 70 –excepte un, el “Ponç de Castellví” de la Canonja, que és del 1983–, com a aglutinadors de petits grups de gent amb ganes de transmetre la cultura en el seu medi.

Tots responen, més o menys, a una idea comuna, no solament d'investigació, sinó també de recolzament dels valors a través de la divulgació. Ens atreviríem a dir que fan i promouen una veritable tasca de dinamització cultural.

Dins d'aquest paràmetre s'ha de veure, doncs, la iniciativa de la Roda d'Art –ara ja en la 2a edició– com a tasca inter-centres; i també com la realització d'un projecte, l'expansió que suposa sortir del propi poble, unir-se i treballar conjuntament dins d'un marc més ampli, en aquest cas, el Camp de Tarragona.

Ara pot ja començar-se a notar el resultat i l'empenta d'aquells grups que sorgiren durant els anys 70 dels centres d'estudis locals i que potser, en un primer moment, no van ésser prou coneguts fora de llurs respectives comunitats.

Sobre Martí Royo, han escrit o han parlat moltes persones autoritzades, entre altres, el pintor Buysreu, l'historiador Pere Anguera, l'artista escultor Lluís Maria Saumells, l'escriptor Antoni Serra, la que fou directora del Museu de Ceràmica de Barcelona, Trinidad Sánchez Pacheco. Com diu Joan Carnicer, president del Centre d'Estudis d'Altafulla, en el programa-opuscle que s'ha editat, Martí Royo, als 38 anys ja és un artista consagrat, pel seu geni i perquè ha tingut la saviesa d'ésser un obrer del fang, l'argila, el gres, la porcellana, i un investigador. Investigador de laboratori, assajant diferents minerals i fórmules; investigador de taller, a la recerca de noves formes, noves textures. El resultat d'aquesta simbiosi entre geni i treball ha estat ben valorat per tothom.

Nascut l'any 1949 a l'Hospitalet del Llobregat, Martí Royo Tàrrega, cursà estudis a l'Escola Superior de Belles Arts “Sant Jordi” de Barcelona, avui Facultat de Belles Arts. S'instal·là a Altafulla i en aquest poble del Tarragonès desenvolupa el seu treball creador. Treball ben conegut, ja que ha exposat a Barcelona, Lleida, Girona, Reus, Palma de Mallorca, Pollensa, el Vendrell, Madrid, València, Santiago de Compostela, Valls, Mondoñedo, Burgos, Igualada; té obra permanent a museus de Barcelona, València, Manises, Reus i Úbeda. Ha participat també en moltes exposicions col·lectives: Talavera de la Reina, Valladolid, Sabadell, Úbeda; fora, a Alemanya i Txecoslovàquia, ha rebut diversos premis, i ha editat llibres amb textos d'Ismael A. Lludrigues i Pere Anguera.

Estem, doncs, davant d'un artista de gran volada, però ara, com ell mateix va reconèixer aquest estiu a la Canonja, la gent del poble, la gent del nostre Camp, tindran ocasió de veure què fa, perquè els convilatans, com dèiem abans, moltes vegades ignoren el treball de l'artista creador. Aquesta Roda d'Art vol donar a conèixer la funció social i creadora dels artistes a llurs contrades.

Però potser allò més interessant de Royo és conèixer la seva tècnica, el “Racú”, tècnica poc utilitzada a Espanya i que ell va aprendre del ceramista gallec Xavier Tolves, l'any 1979, amb motiu de la seva participació en un seminari sobre ceràmica a Sargadelos (Galícia). Segons ens recorda Maria Antònia Casanovas, cap a l'any 1981, Martí Royo ja estava construint un forn per a “Racú” i

no ha parat d'experimentar. Avui per avui, realitza gairebé totes les peces amb aquesta tècnica. Feia peces esmaltades amb reflex metàl·lic però després afegia nitrats de plata a les noves tècniques o bé una mescla de bismut, creant així les seves pròpies receptes; ara prescindeix de les cobertes i es dedica únicament a mostrar les diferències entre les qualitats de les pastes que utilitza conjuntament, el refractari i la porcellana de gres.

Però no ens és fàcil explicar què és el "Racú". Val més anar a Altafulla dissabte vinent i veure amb els propis ulls les ceràmiques de Martí Royo i sentir la seva veu i les seves explicacions; acostar-nos-hi i formular-li preguntes.

Martí Royo, amb sarró o sense sarró a l'esquena, és home senzill que atén tothom. Anar dissabte a Altafulla pot ser la manera d'homenatjar els nostres artistes que, moltes vegades, viuen i treballen tan a prop nostre i no sabem adonar-nos de la seva vàlua.

Bona iniciativa la dels nostres centres d'estudis locals. La Roda d'Art pot significar un punt de trobada entre els qui fan i els qui veuen, però sobretot, punt de trobada dins d'un mateix espai físic on viuen homes i dones que, sovint, s'ignoren.

I ben segur, a Martí Royo també li agradarà veure com la gent del Camp de Tarragona sap apreciar la seva obra. Així, doncs, fins ben aviat, i ara... Bona tarda!